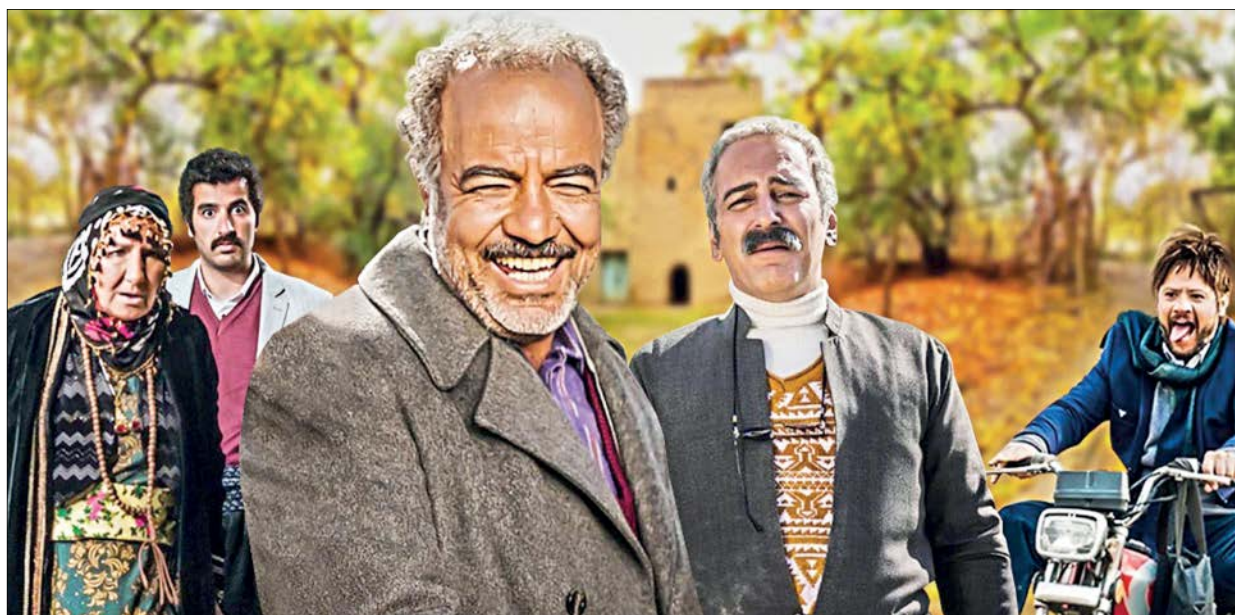

آنچه مسیر ساخت یک اثر تلویزیونی را هموار می‌کند، فهم درست مدیر از موضوع و البته برنامه‌ریزی و نظارت دقیق او بر روند تولید آن اثر است. انتخاب یک تهیه‌کننده و کارگردان متناسب با موضوع و ژانر سریال از مهم‌ترین کارهایی است که مدیران گروه‌های فیلم و سریال شبکه‌های سیما موظف به انجام آن هستند

چهره‌هایی که سریال‌های تلویزیون را به اوج می‌رسانند

یکی برای همه، همه برای یکی

محمد حسین آبادی
خبرنگار

وقتی از یک سریال خوب و باکیفیت صحبت می‌کنیم، معمولاً همه یا به یاد بازیگران آن اثر می‌افتند یا در بهترین حالت نام کارگردان اثر به ذهن آنها می‌آید؛ این در حالی است که پشت تولید یک اثر موفق، قطاری از آدم‌ها قرار دارند که هرکدام به نوبه خود در موفقیت آن اثر موثر هستند؛ آدم‌هایی که همه برای تولید یک اثر باکیفیت دست به دست هم می‌دهند و آن اثر نیز در واقع خروجی نهایی کار همه آنهاست.

برای کامل شدن پرونده‌ای که درباره بررسی همه جوانب ساخت یک سریال تلویزیونی داریم، باید نگاهی هم به جایگاه آدم‌های موثر در این مسیر داشته باشیم؛ از مدیران گروه‌های فیلم و سریال شبکه‌های تلویزیون و شورا‌های تصویب فیلمنامه شبکه‌های مختلف گرفته تا تهیه‌کنندگان و مدیران تولید و... که هرکدام بخشی از این پروسه را پیش می‌برند.

از مدیر اجرایی تا تهیه‌کننده مولف

هر چند در سینما و تلویزیون تهیه‌کنندگان مولف کم‌شماری حضور دارند با این همه هیچ‌کس نمی‌تواند منکر نقش مهم تهیه‌کننده در ساخت یک سریال تلویزیونی شود. در واقع اگر تهیه‌کننده یک اثر نمایشی ویژگی «مولف» بودن را داشته باشد، می‌توان او را خالق اصلی آن اثر نمایشی دانست اما به‌طور معمول در سینما و تلویزیون ما این کارگردان‌ها هستند که وظیفه خلق اثر هنری را برعهده دارند.

اگر تهیه‌کننده دارای صفت و ویژگی «مولف» باشد؛ به شکل طبیعی سمت و سوی قصه و جزئیات آن را به جیتی که خودش می‌خواهد، می‌کشاند اما بسیاری از تهیه‌کنندگان نیز در حد مدیر اجرایی هستند که تنها امکانات را فراهم می‌کنند و در اختیار کارگردان می‌گذارند. نقش تهیه‌کنندگان در فرآیند ساخت سریال وقتی بیشتر به چشم می‌آید که یک نویسنده با طرح یا فیلمنامه اولیه خود به سراغ تهیه‌کننده می‌رود و او نیز بعد از خواندن آن طرح یا فیلمنامه و تاییدش به سراغ شبکه‌های مختلف سیما می‌رود و این طرح‌ها را در اختیارشان قرار می‌دهد. به عبارتی با حضور تهیه‌کننده و ارائه طرح یا فیلمنامه از سوی او، هم مسیر تبدیل قصه به اثر نمایشی سهل‌تر می‌شود و هم مدیران با توجه به عبور قصه از فیلتر اولیه دفاتر تهیه‌کنندگان با خیالی آسوده‌تر به بررسی طرح‌ها و فیلمنامه‌های پیشنهادی می‌پردازند. برای این که با دو مورد اول بهتر آشنا شوید مهدی فرجی را مثال می‌زنیم. آقای فرجی سال‌ها مدیر گروه فیلم و سریال بود و بعدتر مدیریت شبکه را نیز تجربه کرد. در همه این دوره‌ها سریال‌های خوبی تولید شد. در حال حاضر هم خود به عنوان تهیه‌کننده، سریال نون‌خ را به تولید رساند.

یک مدیر خوب، به از صد مرد جنگی!

در روند تولید یک اثر تلویزیونی دو حالت وجود دارد؛ یا گروه‌های فیلم و سریال تلویزیون خودشان با توجه به دغدغه‌هایی که دارند به سراغ سفارش و تولید یک اثر یا این که تهیه‌کنندگان یا نویسندگان با یک طرح یا قصه آماده به سمت مدیران تلویزیون می‌روند و خواهان سرمایه‌گذاری تلویزیون روی آن قصه می‌شوند. این طرح یا فیلمنامه در شورای تخصصی مرتبط با فیلمنامه در آن شبکه تلویزیونی یا مرکز سیما فیلم که مختص به ساخت فیلم و سریال در تلویزیون است، بررسی می‌شود. اگر در آن شورا تصویب شود، مدیر فیلم و سریال یا شورای فیلم و سریال با فیلمنامه‌نویس طرف می‌شود و فیلمنامه را به جایی می‌رسانند که می‌توان با آنها قرارداد بست و بعد از آن که فیلمنامه نهایی شد، به سراغ یک تهیه‌کننده و کارگردان می‌روند. در هر دو حالت نقش مدیران در تولید یک اثر تلویزیونی به شدت با اهمیت است، چرا که آنچه مسیر ساخت یک اثر تلویزیونی را هموار می‌کند، فهم درست مدیر از موضوع و البته برنامه‌ریزی و نظارت دقیق او بر روند تولید آن اثر است. انتخاب یک تهیه‌کننده و کارگردان متناسب با موضوع و ژانر سریال از مهم‌ترین کارهایی است که مدیران گروه‌های فیلم و سریال شبکه‌های سیما موظف به انجام آن هستند و از سوی دیگر رفع موانع مادی و گاهی معنوی ساخت یک اثر همه از وظایفی است که مدیران با انجام آن، بخشی از ملزومات ساخت یک سریال تلویزیونی ماندگار را فراهم می‌کنند.

و تو چه می‌دانی که مدیر تولید کیست!

هر کسی که اندک آشنایی با فرآیند تولید یک سریال تلویزیونی داشته باشد، می‌داند نقش مدیران تولید در این فرآیند تا چه اندازه مهم است. مدیر تولید به عبارت دقیق‌تر، مدیر اجرایی یک اثر نمایشی است؛ فردی که مسئولیت برنامه‌ریزی، کنترل و هزینه‌کرد مالی و تامین نیروی انسانی برای تولید اثر را به‌عهده دارد. حتی مسائلی همچون هماهنگی لوکیشن و تامین تجهیزات لجستیکی برای تولید نیز با «مدیر تولید» است و همه اینها یعنی مدیر تولید یکی از ارکان اساسی تولید هر سریالی است. بسیاری از کسانی که با صنعت فیلم و سریال آشنا نیستند، جایگاه مدیر تولید را دست‌کم می‌گیرند، در حالی که مدیریت بسیاری از چالش‌های اصلی در تولید فیلم با اوست و تعامل مستقیم مدیر تولید با تهیه‌کننده، کارگردان و مسئولان سایر بخش‌های فیلم است که باعث پیش رفتن فرآیند تولید اثر می‌شود. مدیر تولید، هم باید فهم سینمایی و هنری داشته باشد و هم از مناسبات مالی و امورات اداری مرتبط با تولید فیلم آگاه باشد تا هم در تامین نیروی انسانی پروژه با همکاری و مشورت تهیه‌کننده عمل کند و هم فرآیندهای مربوط به تولید فیلم از جمله زمان‌بندی‌های مرتبط با فیلمبرداری را تنظیم کند.

کارگردان، مغز متفکر پشت صحنه

کارگردان یعنی مغز متفکر تولید یک اثر نمایشی، چه در سینما، چه در تلویزیون و چه در تئاتر؛ اساساً کارگردان به عنوان یکی از ارکان اصلی اثر به‌شمار می‌آید. این کارگردان است که فیلمنامه تولید شده توسط فیلمنامه‌نویس را مهندسی یا به عبارت هنری «دکوپاژ» می‌کند. اوست که فرمان می‌دهد دوربین‌ها در چه موقعیتی قرار بگیرند، صدا و نور داخل صحنه به چه شکلی باشد و به‌طور کلی روند ساخت قصه چگونه باشد. او در واقع وضعیت رهبری و هدایت همه اجزای قصه از نور و صدا و فیلمبرداری گرفته تا گریم و موسیقی متن و تدوین را برعهده دارد و باید بر کار تمام افرادی که در این بخش‌ها فعالیت می‌کنند، نظارت داشته باشد. به همین دلیل معمولاً فیلم‌ها و سریال‌ها بیش از همه به عنوان محصولی مشترک با کار کارگردان‌ها شناخته می‌شود.

این موضوع را هم نباید فراموش کرد هدایت بازیگران که یکی از اصلی‌ترین کارها در هر پروژه نمایشی محسوب می‌شود، از وظایف کارگردان است. در واقع کارگردانان اجزا و فرم خلاق فیلم را کنترل و مدیریت می‌کنند تا بهترین خروجی در پیش چشم مخاطب قرار گیرد.